

(๒๒)

คำสั่งศาลรัฐธรรมนูญ

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลรัฐธรรมนูญ

คำสั่งที่ ๔๙/๒๕๖๙

เรื่องพิจารณาที่ ต. ๔๑/๒๕๖๙

วันที่ ๑๐ เดือน มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๖๙

ระหว่าง { นายรชต์เขตต์ โรจนมณเฑียร ผู้ร้อง
คณะกรรมกรรมการเลือกตั้ง ผู้ถูกร้อง

เรื่อง นายรชต์เขตต์ โรจนมณเฑียร (ผู้ร้อง) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓

ข้อเท็จจริงตามคำร้อง คำร้องเพิ่มเติม และเอกสารประกอบสรุปได้ว่า นายรชต์เขตต์ โรจนมณเฑียร (ผู้ร้อง) กล่าวอ้างว่า คณะกรรมการการเลือกตั้ง (ผู้ถูกร้อง) กำหนด จัดพิมพ์ และใช้บัตรเลือกตั้งที่มีรหัสแท่ง (barcode) ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปแบบบัญชีรายชื่อ เมื่อวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙ ต้นขั้วบัตรเลือกตั้งระบุเล่มที่ เลขที่ และท้ายบัตรเลือกตั้งมีรหัสแท่ง (barcode) ทำให้เกิดความเชื่อมโยงข้อมูลในบัตรเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งและสามารถตรวจสอบย้อนกลับไปได้ว่าผู้มีสิทธิเลือกตั้งคือบุคคลใด และเลือกผู้สมัครหมายเลขใด ผู้ร้องยื่นหนังสือถึงผู้ถูกร้องให้ระงับและแก้ไขหรือยกเลิกการกระทำดังกล่าว ผู้ถูกร้องไม่ได้ดำเนินการทั้งที่สามารถเลือกใช้รหัส เครื่องหมาย ข้อความ หรืออีกหลายวิธีในบัตรเลือกตั้งเพื่อป้องกันการปลอมแปลงบัตรเลือกตั้งที่ทำให้ไม่สามารถตรวจสอบย้อนกลับไปยังต้นขั้วได้ แต่กลับเลือกใช้รหัสแท่ง (barcode) ที่สามารถเปิดเผยตัวตนของผู้มีสิทธิเลือกตั้งทุกคน ไม่ใช่วัตถุประสงค์ของการป้องกันการปลอมแปลงบัตรเลือกตั้งตามระเบียบคณะกรรมการ

- ๒ -

การเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๖ ข้อ ๑๒๙ ทำให้การเลือกตั้งไม่สุจริตและเที่ยงธรรม ส่งผลให้บัตรเลือกตั้งเป็นบัตรเสียตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๙๖ และมาตรา ๑๑๘ วรรคสอง (๒) มีผลทำให้การเลือกตั้งเป็นโมฆะ นอกจากนี้ การที่ผู้ถูกร้องเก็บรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นทางการเมืองโดยไม่ได้รับความยินยอมจากผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งยังเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๒๖ ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของผู้ร้องและประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในการดำเนินชีวิตประจำวันทำให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเกิดความหวาดกลัว ความเกรงใจ และอันตรายที่เกิดขึ้นจากการลงคะแนนให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ไม่เป็นไปตามความต้องการของผู้สมัครรับเลือกตั้ง การกระทำของผู้ถูกร้องขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๔ มาตรา ๕๐ (๗) และมาตรา ๒๒๔ วรรคหนึ่ง (๒) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๙๖ และมาตรา ๑๑๘ วรรคสอง (๒) ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๖ ข้อ ๑๒๙ และพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๒๖

ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ตรวจการแผ่นดินแจ้งผลการพิจารณาให้ยุติเรื่องเนื่องจากการกระทำของผู้ถูกร้องเป็นการปฏิบัติตามหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดไว้ ยังไม่มีการกระทำที่เป็นการละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของผู้ร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๖ ส่วนที่ผู้ร้องกล่าวอ้างว่า ผู้ถูกร้องฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๒ นั้น ผู้ร้องมีสิทธิยื่นคำร้องต่อผู้มีหน้าที่และอำนาจตามพระราชบัญญัติดังกล่าวได้ เป็นกรณีที่กฎหมายบัญญัติขั้นตอนและวิธีการไว้เป็นการเฉพาะและยังมิได้ดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการนั้นครบถ้วนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๗ (๓)

ผู้ร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ ดังนี้

๑. ให้การเลือกตั้ง เมื่อวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๔ มาตรา ๕๐ (๗) และมาตรา ๒๒๔ วรรคหนึ่ง (๒)

- ๓ -

๒. ให้การจัดพิมพ์บัตรเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ เมื่อวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙ ฝ่าฝืนระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๖ ข้อ ๑๒๙ และเป็นบัตรเสียตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๙๖ และมาตรา ๑๑๘ วรรคสอง (๒)

๓. หากบัตรเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อเป็นบัตรเสีย ให้มีคำสั่งให้ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป เมื่อวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙ ตกเป็นโมฆะ และ มีคำสั่งให้ผู้ถูกร้องจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปใหม่ให้ถูกต้องตามกฎหมาย

๔. มีคำสั่งคุ้มครองชั่วคราวก่อนการวินิจฉัย โดยให้ผู้ถูกร้องระงับการสแกนการเข้าถึงหรือ การประมวลผลข้อมูลรหัสแท่ง (barcode) บนบัตรเลือกตั้งทั้งหมด และให้เก็บรักษาหีบบัตรเลือกตั้ง และต้นฉบับบัตรเลือกตั้งไว้ในสถานที่ปลอดภัยภายใต้การตรวจสอบอย่างเข้มงวด ห้ามมิให้มีการเคลื่อนย้าย หรือทำลายจนกว่าศาลรัฐธรรมนูญจะมีคำวินิจฉัย

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า คำร้องของผู้ร้องต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ ที่ศาลรัฐธรรมนูญจะรับไว้พิจารณาวินิจฉัย หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ บัญญัติว่า “บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญ คุ้มครองไว้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อมีคำวินิจฉัยว่าการกระทำนั้นขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย วิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ” พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพโดยตรงและได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้อันเนื่องจากการถูกละเมิด สิทธิหรือเสรีภาพนั้น ย่อมมีสิทธิยื่นคำร้องขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยคดีตามมาตรา ๗ (๑๑) ได้ โดยจะต้องยื่นคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดินเสียก่อน ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงการถูกละเมิด สิทธิหรือเสรีภาพดังกล่าว เว้นแต่การละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพนั้นยังคงมีอยู่ก็ให้ยื่นคำร้องได้ตราบที่ การละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพนั้นยังคงมีอยู่ และให้นำความในมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่งและวรรคสอง มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม โดยต้องยื่นคำร้องต่อศาลภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับความเห็น ของผู้ตรวจการแผ่นดิน หรือวันที่พ้นกำหนดเวลาที่ผู้ตรวจการแผ่นดินไม่ยื่นคำร้องต่อศาลตามมาตรา ๔๘

- ๔ -

วรรคสอง” วรรคสาม บัญญัติว่า “ในกรณีที่ศาลเห็นว่าคำร้องตามวรรคหนึ่งไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย ศาลจะไม่รับคำร้องดังกล่าวไว้พิจารณาก็ได้ และถ้าศาลเห็นว่า เป็นกรณีต้องห้ามตามมาตรา ๔๗ ให้ศาลสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณา” และมาตรา ๔๗ บัญญัติว่า “การใช้สิทธิยื่นคำร้องตามมาตรา ๔๖ ต้องเป็นการกระทำที่เป็นการละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพอันเกิดจากการกระทำของหน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือหน่วยงานซึ่งใช้อำนาจอรัฐ และต้องมีใช่เป็นกรณีอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้ ... (๒) รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญได้กำหนดกระบวนการร้องหรือผู้มีสิทธิขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยไว้เป็นการเฉพาะแล้ว ...”

พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อเท็จจริงตามคำร้อง คำร้องเพิ่มเติม และเอกสารประกอบ ผู้ร้องกล่าวอ้างว่า การกระทำของผู้ถูกร้องในการกำหนดรหัสแท่ง (barcode) ลงในบัตรเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ทำให้เกิดความเชื่อมโยงข้อมูลในบัตรเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งและสามารถตรวจสอบย้อนกลับไปได้ว่าผู้มีสิทธิเลือกตั้งคือบุคคลใด และเลือกผู้สมัครหมายเลขใด มีผลทำให้บัตรเลือกตั้งเป็นบัตรเสีย เป็นการฝ่าฝืนระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๖ ข้อ ๑๒๙ ทำให้การเลือกตั้งเป็นโมฆะ และการกระทำของผู้ถูกร้องที่เก็บรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นทางการเมืองโดยไม่ได้รับความยินยอมจากผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง ละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของผู้ร้อง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๔ มาตรา ๕๐ (๗) และมาตรา ๒๒๔ วรรคหนึ่ง (๒) และฝ่าฝืนพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๒๖ ซึ่งการยื่นคำร้องตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๖ และมาตรา ๔๗ แม้ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ตรวจการแผ่นดินแจ้งผลการพิจารณาให้ยุติเรื่อง ทำให้ผู้ร้องมีสิทธิยื่นคำร้องโดยตรงต่อศาลรัฐธรรมนูญก็ตาม เมื่อข้อเท็จจริงตามคำร้อง คำร้องเพิ่มเติม และเอกสารประกอบ หากผู้ร้องเห็นว่าเป็นการละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพ ผู้ร้องอาจใช้สิทธิทางศาลอื่นได้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ วรรคสาม เป็นกรณีที่รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญได้กำหนดกระบวนการร้องหรือผู้มีสิทธิขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยไว้เป็นการเฉพาะแล้วตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย

- ๕ -

วิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๗ (๒) ซึ่งมาตรา ๔๖ วรรคสาม บัญญัติให้ ศาลรัฐธรรมนูญสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณา ดังนั้น ผู้ร้องไม่อาจยื่นคำร้องดังกล่าวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงมีคำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย เมื่อมีคำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยแล้ว คำขออื่นย่อมเป็นอันตกไป

- ๖ -

(คำสั่งที่ ๔๘/๒๕๖๘)

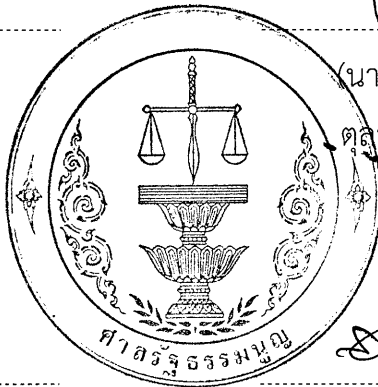
(นายอุดม สิทธิวิรัชธรรม)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายวิรุฬห์ แสงเทียน)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายจิรนิติ หะวานนท์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายนภดล เทพพิทักษ์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายบรรจงศักดิ์ วงศ์ปราชญ์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายอุดม รั้วมฤต)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายสุเมธ รอยกุลเจริญ)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายสรารัฐ ทรงศิริไล)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ